СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 134. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 13-го липня 1944. No. 134 NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, July 13, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РУЗВЕЛТ ГОДИТЬСЯ КАНДИДУВАТИ ВЧЕТВЕРТЕ НА ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт заявив: „Коли конвенція назначить мене кандидатом на президента, я прийму. Коли нарід мене вибере, я стану на службу". Цю заяву помістив президент у листі, висланім до предсідника Краєвого Демократичного Комітету Роберта Е. Ганеґана. Ганеґан повідомив президента, що більшість делеґатів на конвенцію Демократичної Партії дістала інструкції голосувати на Рузвелта при виборі кандидана на президента. Конвенція розпочинається в понеділок 17. липня.

Дальші арґументи, подані Рузвелтом в листі до Ганеґана такі: „Кожен з наших синів, що служить у теперішній війні, має своїх вищих офіцирів, від яких дістає накази. Президент є начальним командантом і він теж має вищих офіцирів, а ними є нарід Злучених Держав. Я прийму й буду справувати свій уряд, але я не буду кандидувати, як це звичайно говориться в партійних політичних відносинах. Одначе, як нарід накаже мені остатися дальше на становищі та у війні, я маю так само мало права відмовитися, як вояк не має права лишити свій пост у боєвій лінії."

Приймаючи обовязок кандидувати, президент покінчив із довгим вичікуванням в справі його четвертої кандидатури. Одначе він не сказав нічого про кандидатуру Генрія А. Волеса на віцепрезидента.

І ДЮІ „НЕМИНУЧИЙ" КАНДИДАТ.

ОЛБЕНІ (Ню Йорк). — Конґресменка Клер Бут Лус з Конетикат, відвідала нюйорського губернатора Тамеса Е. Дюія і розмовляла з ним три години в товаристві інших визначних републиканців. Після конференції вона сказала ґазетярам: „Президент Рузвелт може бути незаступним чоловіком для демократів, але Дюі є неминучим для Републиканської Партії". Свою оцінку про особистість Дюія висловила Лусі такими словами: „Від часу моеї стрічі з президентом Рузвелтом я не стрінула такого талановитого, мудрого й далековидючого політика. Дюі зробив на мене величезне враження".

НОВА „АМЕРИКАНІЗАЦІЯ" ВНАСЛІДОК ВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Інтересні помічення подають представниці Американської Воєнної Суспільної Служби, що відвідали осередки воєнної продукції. Там нагромадилося повно робітників з різних стейтів і цю зміну пізнати на кожному кроці. Південні та західні стейти Злучених Держав мають здавна населення, яке до себе привикло і тому один не робить вражіння на другого. Колиж тепер до робітничих осередків прибули свіжі люди, які говорять англійською мовою, але з іншим акцентом, це новість у тих містах. Ще більша новість чужі мови, яких там мало хто чував перед війною. Між робітниками багато іміґрантів, яким лекше говорити своєю рідною мовою ніж англійською. Весь цей процес це новий спосіб американізації, тобто спаяння різних етноґрафічних та расових ґруп і вирівнування різниць.

ЛІТАК УПАВ НА РОБІТНИЧИЙ ТАБОР.

САВТ ПОРТЛЕНД (Мейн). — Військовий бомбовик, що служив на вправи та інструкції для рекрутів-пілотів, упав серед огню на табор робітників, що прибули сюди й мешкають у домах, збудованих на автах, званих „трейлерз". У катастрофі згоріло 20 домиків, а згинуло 12 людей. Між забитими є теж і пілот бомбовика, лютенант Филип Росел. Літак прилетів з Барксдейл філд в Луізіяні. Після розбиття літака надійшла електрична буря, яка перешкаджала в ратунку.

ПОДВІЙНІ ЗАНЯТТЯ.

НЮ ЙОРК. — У відповідь на квестіонар посадника міста, висланий до міських службовиків, виявилося, що на 30,000 таких робітників 1,000 з них має ще друге заняття. Тому, що в воєнним часі легко за зарібки, міські службовики наймаються звичайно на кілька годин по своїм правильним заняттю, щоб надробити за те, що їхня звичайна платня не така, як воєнних робітників. З відповідей виходить, що службовики на відповідальних становищах не беруть другої роботи.

УСІ ЛІКАРІ МАЮТЬ ПОМАГАТИ В НЕРВОВИХ НЕДОМАГАННЯХ.

ВАШИНҐТОН. — Вчасі переслухання сенатської підкомісії про нездібність молоді до воєнної служби, звернули знавці увагу, що багато ветеранів відчувають нервові й умові забурення й вони будуть в будучности тягарем для населення. Щоб цьому зарадити знавці висловилися за те, щоб усі лікарі мали обовязок помагати в випадках умового забурення.

Злучені Держави визнали уряд ґенерала Де Ґола

ВАШИНҐТОН. — Після близько двох літ непевности в американсько-французьких відносинах, президент Рузвелт, покінчивши конференції з ґенералом Чарлсом Де Ґолом, проголосив, що признає тимчасовий уряд Де Ґола як уряд „де факто" в визволених околицях Франції. На пресовій конференції президент сказав, що уряд Де Ґола дістає повні права уряду за виїмком, що це лише ґрупа людей, які справують уряд, але не є урядом.

Перед своїм виїздом з Америки ґенерал Де Ґол вступив до Ню Йорку, опісля відвідав премієра Канади В. Л. Мекензі Кінґа в Отаві і там на зібранню на горбку перед парляментом виголосив промову, зясовуючи значіння Канади для світового миру. Запитаний ґазетярами про визнання його Америкою, сказав Де Ґол: „Таж вже є уряд Франції. Цеж факт. В якій формулі признається уряд, це не зміняє факту".

ВЕЛЕС ЗА ПРИЗНАННЯ ТЕПЕРІШНЬОЇ ВІЙНИ „РЕВОЛЮЦІЙНОЮ"

НЮ ЙОРК. — У черговій синдикованій статті бувший підсекретар стейту Сомнер Велес пригадує, що ми ввійшли в кінцеву стадію війни і народні маси приходять до свідомости своїх прав. Кожне велике воєнне потрясення, записане в історії, принесло зі собою політичні й суспільні зміни. Тому й теперішнє, найбільше з усіх потрясень, принесе основні зміни в нашій цивілізації.

Виринає лише питання, чи ці переміни прийдуть легко, і з задержанням ладу, чи мусить прийти до заворушень і насильств, коли хтось стане всупереч природному бігови діл.

Від 1940 р. говориться безупину, що теперішня війна, це справжня революційна війна, це війна народів. Одначе не кожен промовець це якслід розуміє. У всіх краях, нападених Гітлером, нарід буриться і протиставить свою силу проти сил наїзника. З тією народньою силою треба рахуватися і не накидати народам урядів, але дати їм спромогу самим вибрати уряд.

Колиб хто хотів спинити народню силу, може довести до перевороту й анархії. Нарід хоче бути певним, що ніхто йому не зможе накинути нової війни, в якій кожен тільки терпить. Тому обовязком всіх людей з розумом скласти такі повоєнні пляни, які недопускалиб до нового пролиття крови. Коротко, треба признати цю війну як „революційну" і допомогти до великих перемін.

Вплив безпільотних літаків на харчову ситуацію в Британії

ЛОНДОН. — Полковник Лювелин, британський міністер харчів, заявив, що безпосередний вплив німецьких літаючих бомб на британську харчову ситуацію не є великий. Деякі бомби щоправда зціліли кілька заводів для процесування поживи, але більші заводи цим бомбардуванням не діткнені.

ШВАЙЦАРЦІ БОЙКОТУЮТЬ НІМЕЦЬКІ ФІЛЬМИ

БЕРН. — У середу відбулися тут збори власників фільмових театрів для обговорення німецької монополізації швайцарського фільмового промислу. Постановлено зломати німецький монополь у фільмовім промислі та заряджено в тій цілі бойкот німецьких фільм. Замісць них швайцарські театри будуть ставити британські й американські фільми, які досі вони держали в маґазинах. Швайцарські ґазети в своїх передовицях похваляють цілий рух.

ПРИЗНАКИ ЗБЛИЖЕННЯ МІЖ СОВЄТАМИ І ПОЛЬСЬКИМ УРЯДОМ

ЛОНДОН. — Політичні обсерватори заповідають, що в близькому часі може прийти до якогось явного порозуміння між совєтським урядом у Москві й польським урядом у Лондоні. Вони кажуть, що атмосфера для такого порозуміння вже підготована, передусім уступчивим тоном польського уряду в Лондоні та співпрацею польського підпілля з червоною армією проти німців.

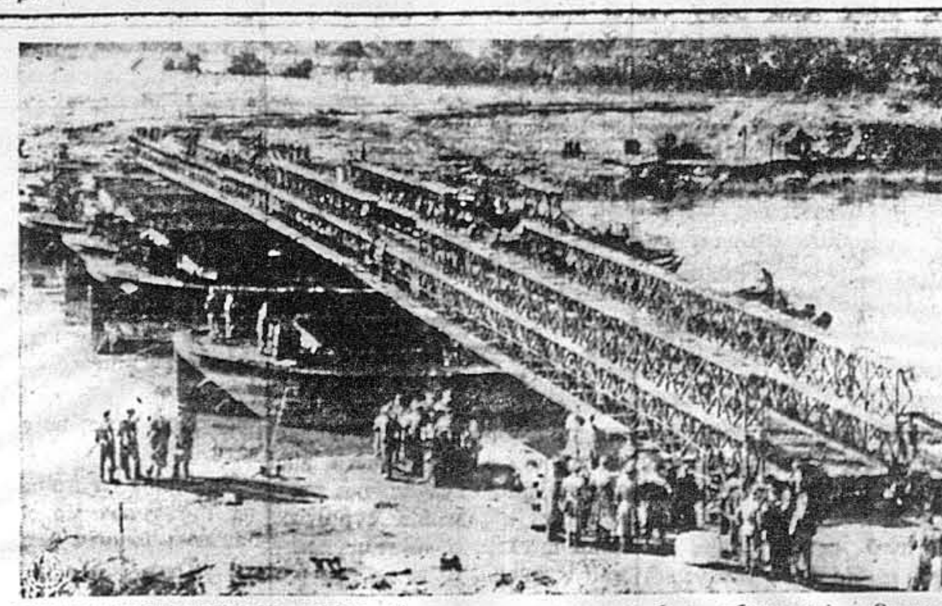
З московського боку теж слідно уступчивість, бо „Звьонзек Патріотув Польскіх" у Москві дає до зрозуміння в своїм органі „Вольна Польска", що „Звьонзек" зовсім не рефлектує стати новим польським урядом, а противно змірює до обєднання в одну цілість усіх демократичних поляків.

У тій самій заяві „Вольна Польска" каже з притиском, що „Звьонзек" ніколи не забуває на те, що він все таки є еміґрацією, а про справи Польщі має рішати не еміґрація, а самий край. І боротьбу за незалежність краю має вести не еміґрація, а населення в краю.

ДЖАНСТОН ОГЛЯДАВ СОВЄТСЬКІ ФАБРИКИ НА УРАЛИ

ТАШКЕНТ (Узбекістан). — Совєтський уряд дозволив Ерикови Джанстонови, президентови Торговельної Палати Злучених Держав, зробити 9-дневу туру по найбільшому совєтському промисловому рейоні совєтського союзу, що розтягається по Уралі, Сиберії й Центральній Азії. Джанстон зробив 4,500 миль дороги й оглянув великі фабрики з міліонами робітників, які доставляють усе потрібне на німецький фронт. Він бачив Маґнітогорськ, Свердловськ, Омск, Новосибірськ, Альму Альту й Ташкент. За дозволом уряду йому товаришили чотири американські кореспонденти.

В своїх промовах у тому рейоні цей провідник американського капіталізму заявлявся різко за потребу співпраці між Америкою й Росією не тільки підчас війни, але ще більше підчас мира.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ МІСТ. — Частини цього мосту були збудовані в Злучених Державах, а інші частини в Анґлії. На випадок, якби ворог його знищив, його можна би скоро назад відбудувати з замітних частин. Веде він нині понад одну анґлійську ріку й має велике значення для аліянтських воєнних операцій.

АМЕРИКАНЦІ ДОБУВАЮТЬ САН ЛЬО

НАЙВИЩА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Німецькі команданти видно кинули проти Аліянтів на французькому фронті величезну силу війська й воєнного матеріялу та розстрачують його в новій контрофензиві з недбалою очайдушністю, а все таки не вспівають здержати американського наступу.

Коло Каену британські й канадійські війська всадовилися на західному березі ріки Орну між Лювіні й Мальто, хоча німці вспіли відбити від них оба ці села.

Тимчасом американські війська поширили своє посідання по обох боках карентанського шляху до Періера й підійшли ще ближче до важного пункту Сан Льо, котрий вони тепер починають добувати.

ВИСОКИЙ НАЦІСТ БАЧИТЬ ЗАГРОЗУ.

БЕРН. — Німецький ґенерал Курт Дітмар заявив у своїй радіовій промові для домашнього фронту, що начальна команда німецької армії недоцінювала російських сил, а потім зле обчислила німецькі воєнні резерви, в наслідок цього Німеччина мусить вести оборонну війну на трьох головних фронтах, при чому на кожному з них ворог тішиться поважною перевагою в людях і матеріялах.

Ґенерал дальше малював східний фронт як незвичайно загрозливий. Положення там справді важке, а про причини цього „з відомих причин" не можна публично дискутувати. Російська команда розложила свої резерви на фронті так, що німцям незвичайно трудно кидати свої резерви там, де їм російські війська можуть загрожувати. Внаслідок цього німецька команда мусила ослабити цей фронт. Ґенерал Дітмар далі признав, що росіянам удалося зручно використати всі прихильні умовини та добитися поважних осягів.

Наконець ґенерал приготовляв німецьку публику до поважних масових стратеґічних відступлень, які він виправдував потребою найти найбільше доґідне становище для оборони Райху. Свою промову ґенерал назвав „Перед брамами" (розуміється, Німеччини).

Швайцарські ґазети звернули увагу на слова Дітмара, що західний всеще головний фронт Німеччини, і роблять з того висновок, що Гітлер думає наперед побити Аліянтів на заході, а потім перекинути свої війська на схід та побити червону армію. Швайцарці вказують при тому на пересування німцями своїх військ з з різних країв до Франції та на перенесення Гітлерової кватири зо сходу на захід.

У РІЧНИЦЮ СВОЄЇ ОФЕНЗИВИ ЧЕРВОНА АРМІЯ ЙДЕ ДАЛІ НАСТУПАЄ.

ЛОНДОН. — У середу минає рік з часу, як червона армія почала свою офензиву проти німців на лінії Орел-Курськ-Білгород, а ця офензива ще далі триває. За останній день червона армія посунулася наперед й знову поширила свій фронт на території довоєнної Польщі й Литви.

Московський комунікат каже, що коло Барановичі червона армія заняла Ярнево, Озерницю, Мислово, Яхновичі, Костенів, Гловсевичі, Буллю, Хорощу, Сеньковичі, Любищицю й Яглевичі, а в Пінщині Ловчу, Селище, Лемешевичі й Морозовичі. Совєтські летуни бомбардували німецькі поїзди на вузлі Черемсі та Кайсадорисі коло Кавнасу, в Литві.

ПАРТИЗАНИ ВИНИЩУЮТЬ ОКУПАНТІВ.

ЛОНДОН. — З головної кватири маршала Тіта одержано комунікат, що югославські партизани знищили поважний німецький відділ у чахідній Босні та вибивають останки німецької дивізії кавалерії в Словонії. Коло Новоместа партизани знищили поїзд, повний ворожих повзів і зброї. Знищено віядукт та перервано лінію до Целє в 19 місцях.

ПРИСПІШУЮТЬ БОМБАРДУВАННЯ ҐВАМУ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Легкі відділи американської флоти на Пацифіку бомбардували в неділю японські позиції на острові Ґвамі, а рівночасно літаки з флотних літаковозів бомбардували різні інші ворожі позиції. Літаки скидали бомби на Паґан, на островах Курілі.

Японське радіо сповіщає, що коло Тініану бушує поважний відділ американської воєнної флоти.

„Либерейтори" далі бють без упину по важній японській базі Яп.

ЯПОНСЬКА КАМПАНІЯ В ІНДІЇ ЗАЛОМЛЮЄТЬСЯ.

КЕНДІ (Сейлон). — Японські війська, розбиті коло Ухрулу, в Індії, відступають поспішно на всі сторони, не ставлячи ніґде зорганізованого опору. Ціла кампанія Японії в Індії видно розвалилася.

КИТАЙЦІ ДОБУЛИ НАЗАД ЮНҐФЕНҐ.

ЧУНКІНҐ. — Китайські війська знову відобрали японцям китайське місто Юнґфенґ, що лежить 45 миль на північний схід від Гонґянґу, головного залізничого вузла китайської провінції Гунану. В бою за місто важну ролю відограли американські летуни,

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

У зеркалі військового побору

Перед сенатським „підкомітетом для здоровля й виховання воєнного часу" розведено широко закроєне слідство в справі стану здоровля населення краю. Притокою до цего розсліду послужило відкриття, що справа зо станом здоровля Америки не все в найкращому порядку, а зроблено це відкриття при нагоді набирання молодих людей до американської армії. Як довго до американської армії брали добровольців, так довго край властиво не мав ніяких способів відкрити стану здоровля своїх молодих людей; з хвилею, як військова служба стала загальною, поборові уряди відкрили правдивий стан здоровля молодих людей в силі віку.

На переслухання перед згаданим підкомітетом конґресового сенату виступали свідками різні визначні урядовці федерального уряду, що мали до діла зо справою військового набору. Говорили отже люди, які зо справою обізнані практично, бо люди, які мали завдання чимскорше поповнити приписані законом військові відділи. Ці люди не мали видно охоти говорити загальниками, але до цього їх звичайно заставляли переслухуючі їх сенатори. Під запитаними вони погоджувалися на те, що пересічно одна третина молодих мужчин краю виявляє такі фізичні й умові недостачі, що вони не надаються до військової служби.

Це одно повинно би заставити цілий край задуматися поважно над справою. Адже маємо тут до діла не з бідним краєм, в якому поважна частина населення правильно недоїдає, а маємо до діла з найбогатшим краєм у світі, який маєтковий стан уважає своєю специяльною гордістю, який кожний народ у світі розцінює за його маєтковим станом. Маємо тут до діла не з народом, який через свою поголовну неграмотність не може поспішати за поступами науки в справах відживлювання; маємож перед собою народ, у якому грамотність досить широко поширена, який веде провід у світі щодо числа загально доступних шкіл, у якому є величезна маса прерізних засобів для поширення освіти взагалі та зрозуміння питань здоровля специяльно. Це все повинно нас застановити над тим справді лячним станом здоровля молодих людей, що його розкрито при нагоді набору людей до війська.

З усіх одначе обставин справи найбільше заслугує на увагу розвоєва тенденція в цій справі. Колиб з порівнання двох військових наборів виходило, що тепер справа здоровля в краю стоїть краще, ніж у першу світову війну, то ми ще моглиб піти преспокійно спати. Коли одначе розкриті факти вказують відай на зовсім противну тенденцію, коли здоровля молодих людей нині є відомо гірше, ніж було у попередньому поколінню, то нам у цій справі засипляти не вільно, а треба братися негайно до застанови над причинами явища та до шукання на нього чимскорше зарад, законних, суспільних, громадянських і особистих. Нам треба стерти з обличча краю цей рекорд, який при народному багацтві краю є без сумніву нашим соромом.

Як розпайкувати світ?

Вчасі, коли жінародні мислителі людства шукають способів, як злучити всі народи й краї світу в одну спільну організацію, не бракує теж і одиниць, які добачують неможливости такого пляну, або подають від себе відмінні пляни. Несподівано американський політичний письменник Волтер Липман вийшов з пляном розпайкування теперішнього світу на 4 части. Наділі, твердить автор, це не плян, а ствердження цього, що вже заіснувало. Про це пише Липман у книжці „Юнайтед Стейтс Вор Еймз", що над її змістом застановляється Едвин Джеймз у недільнім виданню ґазети „Ню Йорк Таймс".

Плян мав би бути такий: Світ буде поділений на 4 „орбіти". Пригадуємо, що „орбіта" це слово вживане в астрономії на означення лінії, яку описують небесні тіла в свойому бігу, отже це такий круг, якого не можна змінити. Таких орбіт установляє Липман 4: Атлянтійську, Російську, Китайську й четверту, котра ще не має назви тому, що не створилася ще, але зате вона вже зарисовується й буде мабуть Гіндуською або Музулманською.

Орбіти не є припадкові. Вони зарисовувалися вже здавна, а дозріли вчасі теперішньої війни. Кожна з цих орбіт буде складатися з народів, які будуть повязані спільністю інтересів і це само буде перепоною до війни між ними самими. Кожна орбіта буде мати теж спільність акції й спільну закордонну політику.

В кожній орбіті буде якась провідна нація, яка буде впливати на це, щоб не було війни з іншими орбітами. Крім цього Липман передбачує потребу світової орґанізації, котру він називає Універсальною Суспільністю, а завданням цієї орґанізації буде допомагати провідним націям недопустити до війни — „націоналістичної війни".

В Атлянтійській орбіті провідними державами будуть Злучені Держави й Анґлія, а її територія обійме всі краї, що лежать на берегах Атлянтійського океану. Отже до цієї орбіти будуть належати: Канада, Мексико, ціла південна Америка, Франція зі своєю імперією, Бельґія, Голяндія з кольоніями, Люксенбурґ, Норвеґія, Данія, Ісляндія, а коли можливо, то ще Портуґалія, Еспанія, Італія, Греція, Ірляндія й Швеція. Разом це атлянтійське громадянство обійме яких 250,000,000 населення. Тому, що ті народи так якби вже мали спільність інтересів, вони не потребують будувати оборонних твердинь. Німеччина не буде могла встоятися сама, а щоби вона не стала язичком у вазі між Атлантійською й Російською орбітою, то її місце буде в Атлянтійській орбіті, куди вона природно належить.

Російська орбіта вже так, як би була створена. До неї належатимуть такі держави: Совєтський Союз і народи „на схід від Німеччини, а на захід від Росії". Це значить: Угорщина, Румунія, Болгарія, Чехословаччина, Польща, балтійські держави й Фінляндія. Крім цього ще мабуть припаде Югославія. Коли ці дві орбіти будуть співділати, тоді війна буде виключена.

Китайська орбіта повстане тоді, коли Китай обєднається якслід й розбудується як світова потуга. Тоді вона притягне до себе держави з південно-східної Азії, а розторощена в теперішній війні Японія сама попаде в китайську орбіту.

При обговорюванню Китайської орбіти Липман спиняється над взаєминами між Китаєм і Злученими Державами, і, як переказує Джеймз, приходить до висновку, що Америка тому йшла проти Японії, щоб недопустити до розчленування Китаю Японією. А до війни з Німеччиною пішла Америка тому, що Німеччина, опинившися над берегами Атлянтійського океану, булаб загрозою Злучених Держав.

Липман зупиняється над питанням про Гіндуську й Музулманську орбіту й приходить до висновку, що це є „Азія, яка щойно видобувається з хаосу", а з неї створиться орбіта щойно за часів майбутньої ґенерації.

Автор займається упорядкуванням питання миру з Японією й з Німеччиною після теперішньої війни й думає, що мир не повинен бути пімстою, а Німеччину не можна лишити самою в Середній Европі, бо вона запанує над нею, а це власне є причиною теперішної війни.

Липман полемізує з засадами президента Вудрова Вилсона про його Ліґу Націй і каже, що „Вилсонізм" є неможливий для втримання миру. Зате він підтримує засади Московської конференції в яких сказано, що 4 великі держави мають покінчити війну в порозумінню з іншими Обєднаними Державами.

Критик праці Липмана, Едвин Джеймз, призадумується довше над думками Липмана про Росію, висловленими в такий спосіб:

„Конфлікт за елементарні громадянські права є головною перепоною (в співділанню з тільки іншими краями). Його треба наладнати і ми маємо право надіятися, що він буде наладнаний. Від коли ми стали союзниками (аліянтами) у війні, Совєтський Союз заявляється раз-у-раз за заграничну політику, оперту на демократичних, а не на тоталітарних засадах. Вчасі спору з Польщею виказалося, що цей спір не був би такий впертий, колиб не було глибокого сумніву, чи можна рахувати на те, що Совєти залишаться вірними своїм запевненням поза границями, коли вони ще не ввели в життя своєї ліберальної конституції в себе дома".

Навівши цей уступ з книжки Липмана критик пояснює його від себе такими словами: „Цей уступ каже, що Росія повинна ввести в себе дома справжню демократію, заки зачне пробувати аґітувати за демократією заграницею. Липман вважає, що совєтська конституція з 1936 року є добра, але він думає, що її наперед треба ввести в життя".

А на закінчення додає ще Едвин Джеймз таке:

„Колиб узяти лекцію Липмана про демократію, яку він вичитав Росії, у звязку з його пропозицією створити світ із 42 держав в Атлянтійській суспільности і поставити його чолом у чоло із Російською орбітою, то повстане питання, чи це сподобається нашому російському союзникови. В цій справі є повно місця на сумнів".

Але, як пише Джеймз, є теж повно місця на сумнів, чи це якраз пригожий час на критику проєкту міжнародньої мирової орґанізації та на осуд засад, проголошених колись президентом Вилсоном.

Та не зважаючи на ці завваги критика, треба прийти до висновку, що міркування Липмана основані в цілости на глибокій аналізі сучасних відносин і з недавної минувшини.

Образки з Гітлєрової Европи

(За вістками "Overseas News Agency").

В північній Італії: хаос і голод.

До Берна щойно вернув швайцарський громадянин, що перебував кілька місяців в окупованій націстами північній Італії, і говорить, що там панує безладдя і голод. Німецькі вояки забирають в людей харчі, рабують і збиткуються над безборонним італійським населенням. Німецькі офіцири страшно лихі на італійців за те, що вони не витримали з німцями в союзі до кінця війни. Тому власне дорікають їм, іґнорують і, коли хто захоруе, то контрольовані націстами шпиталі відказуються давати хорим лікарську поміч.

Державна господарка в північній Італії також не спорядку, бо не знати, хто саме править краєм, чи скомпромітований Муссоліні і фашистські недобитки, чи німці. Бувають випадки, що фашисти постановляють одно, а німці роблять в тій самій справі цілком що інше. Наприклад, фашистський уряд видає пайкові книжки, а контрольовані німцями склепи відкидають їх і кажуть покупцям дістати дозвіл на купно харчів від німецького командира. Через те італійське населення ходить голодне, босе, зневірене і чекає, коли те нещастя вже раз скінчиться.

Швайцарець оповідає, що найгірше бідує населення по містах. Він перебував якийсь час в Міляні і каже, що там така біда, що коли безладдя потриває ще довше, то може половина населення вимерти з голоду. Він каже, що селяни тепер зовсім не привозять до міста ніякої поживи, бо бояться, що націсти їх обрабують. Хто живе на провінції, то бодай їсти має що, а міщани терплять голод. Правда, що багато міщан тепер втікає на провінцію, але селяни не дуже радо їх приймають, щоби не звертати уваги німецької команди. Хто має на селі кревних або знайомих, тому лекше перебути погані часи, а хто не має на провінції нікого, то хоч сядь і плач. Люди мандрують гуртами, жебрають, сплять під голим небом і просять Бога, аби війна скоро скінчилася.

Запитаний, що ті нещасні люди думають про Мусолінія, сказав, що їм тепер не до політики. Вони вже перестали цікавитися тим, що було. Нарікають на німців і кажуть, що їм вже час забратися з Італії. Коли німці заберуться, то італійці якось дадуть собі раду. Розуміється, що німці не думають цього робити і бідний нарід гадає, що то вони біди наробили. Про Мусолінія, каже подорожний, тепер вже навіть не чути, а краєм правлять німці.

В Мадярщині: підземний рух!

До Швайцарії щойно прибули мадярські воєнні збігці, які кажуть, що в Мадярщині шириться підземний рух з такою скорістю, що поліція не може дати собі ради. По більших і менших містах, особливо в тих, де находяться фабрики зброї і амуніції, вже діються члени демократичної тайної орґанізації, які саботують воєнне виробництво, друкують і поширюють відозви до народу в справі не видавати поліції жидів і дезертирів з мадярської армії, не виповняти приказів фашистського уряду, не доставляти армії харчів і саботувати всю воєнну індустрію.

Біженці оповідають, що в Будапешті члени підземних орґанізацій викликують паніку в театрах, деморалізують комунікацію й гальмують воєнні змагання до тої міри, що уряд видав приказ стріляти їх без суду. Вони видали і поширили в Будапешті летючку, в якій звертаються до мадярської армії з зазивом перестати воювати, бо Мадярщина всеодно війну програє. „Втікайте з армії, вояки, переходіть границю і приставайте до партизан в Югославії!" — пишеться в відозві.

Мадярські поступові люди взагалі не співчувають теперішному фашистівському урядови і роблять все, що в їх силі аби війна не йшла так, як хочуть теперішні керівники мадярською державою.

На запит, як ставиться нарід до переслідувань урядом жидів, біженці сказали, що мадярський нарід є проти всяких переслідувань жидів і помагає їм переховуватися по селах та переводить їх через границю до Югославії. І то не тільки поступові люди є проти переслідувань, але й консервативні не годяться з тим що виправляють фашисти. Католицькі круги в Будапешті внесли до уряду протест проти переслідувань жидівського населення на Мадярщині, доказуючи, що жиди причинилися до економічного і культурного розвою мадярського народу, та що вони показалися не гіршими мадярськими патріотами, як чистокровні мадяри.

Біженці оповідали, що уряд вже перебрав на державу всі жидівські торговельні і промислові підприємства, забрав жидівські гроші з банків і поробив заходи вислати всіх мадярських жидів закордон. Дотепер найбільше число жидів вислано до Польщі.

У Франції: партизани бють німців.

З Франції доходять вісти, що партизани вже так даються німцям взнаки, що ці останні не можуть дати собі ради. В деяких районах партизани є дуже добре зорганізовані і мають досвідчених військових провідників та добру пальну зброю. Французьке населення співчуває з партизанами, помагає їм і робить все можливе, аби німці їх не знищили. Були випадки, що націсти старалися відкрити де саме находяться партизани але не могли, бо ніхто з людей не хотів німцям сказати, де партизани переховуються. Націсти страшно знущалися над безборонним населенням і казали, що як люди не відкриють їм криївки партизанів, то дістануть за це велику надгороду.

В деяких околицях боротьба між партизанами і німцями прибирає чисто мілітарний характер і є великі жертви по обох боках. Наприклад, в місточку Стаман відбулася довга і крівава боротьба в якій партизани програли. Німці потім вивішали в Стамані велику кількість цивільного населення, яке підозрівали за симпатії до партизан. За те іншому сусідному місточку партизани так знищили німецькі відділи, що решта німецького війська тимчасово відступила.

Пізніше, діставши підмогу, німці вернули і знов почалася остра перепалка в якій партизани програли, бо німці привезли з собою модерну збро-

(Докінчення на стороні 3-тій)

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах
(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"
11)

— А хіба я знаю? От, зберуться собі люди, та бються, тай годі. То бачиш, коли два царі посваряться, то війну один одному проголошують... Але самі, чомусь, не бються. Я ніколи не піду на війну! — несподівано вимовив малий голосно.

Марія Олександрівна здивовано поглянула на дітей, а батько, гірко зітхнувши, спитався:

— Чомуж не підеш, синку? Підеш, як виростеш. Війна не одна ще буде.

— Ні, таки не піду, — рішучо відповів хлопець. — Я не розумію, що за потреба людям вбивати людей, адже життя кожному миле. Мені шкода вбити комашку, або квітку зірвати...

— Таж квітка не жива! — заперечила дівчинка. — Вона не рухається...

Олег видивився на неї: — А ти звідки знаєш, що нежива? Все, що росте є живе, кожна травинка, кожне деревце. Не чула, як дід Охрим розповідав? От, візьми, порівнай себе з деревцем, чи квіткою і побачиш, що ти маєш багато до них подібного...

— Я не вмію — зніяковіла Оля.

— Щож тут не вміти? Ти ростеш, правда?

— Ну, росту.

— І дерево росте і квітка, і травинка. Ти дихаєш грудьми, а дерево листом. Ти мусиш їсти і дерево, чи яка рослинка, кормиться соком з землі, ти...

— Але я маю кров! — перервала Оля.

— Ти не бачила, як береза чи клен пускають сік? Хвоя — смолу? Це є їх кров, хоч і не червона.

— Я можу рухати головою, руками, бігати, галасувати — не уймалася та.

— А рослина рухає віттям, листом... Бачиш, скільки подібних прикмет! Можна й ще найти. От тільки бігання і мову не знаю. Та певно дерева мають якусь свою мову, але ми не розуміємо. Чекай, я розпитаю Охрима. Він все знає.

Батьки зацікавлено слухали цієї діточої дискусії, забувши про свої клопоти. — Бачиш, — звернувся до дружини Володимир Миколаєвич, — які думки займають хлопячу голову?

— Я не сподівалася, щоб його так займало природознавство, — озвалася Марія Олександрівна. — Таке мале...

— А воно вже має і своє розуміння природи. Вміє думати... Читає хлопець багато, а й старий пасічник вчить. Треба тільки контролю над ним мати, щоб не натрапив на книжки не по його літам... А ти боялася — по хвилевій мовчанці додав Володимир Миколаєвич, — якогось московського впливу на його характер. Мабуть на чужі впливи не буде він податливий. Недавно тут, а як сприятелювалися обоє зо старим Охримом, приятелюють з селянськими дітьми, але чомусь оминають попівських...

— До речі, про попа, — нерішучо перебила Марія Олександрівна. — Не знаю, як мені прийдеться з ним ладити. По свойому звичаю буде прохати піддержки, а помагати мені не хотілось би, адже він не бідак. Та мабуть для святого спокою треба буде...

— Не давати нічого попови, — почав Паволоцький якось подразнено. — Церковний ґрунт великий, нехай обсіває, то всього матиме подостатком; на тому ґрунті вижилоб зо двадцять селянських родин. Одержує платню, та й за треби здирає з селян стільки, що добру половину віддає на проценти. Не бідний він, але то попівська звичка прикидатися казанським сиротою. Коли що потребуватиме, зможе і купити... Якби не був він таким заїлим москвотяпом, то ще, ще, — чомуб і не помогти. А тож плазун, яких пошукати, чорносотенець... Селянам треба помагати, жінкам забраних на війну... Попом не клопочися, Марусю, — закінчив мягко. — Я дав вказівки економови, як з ним обходитися...

Настала мовчанка, хоча мали ще багато до обговорення. Обоє ховали свій сумний настрій, не бажаючи затроювати останніх, проведених вкупі, годин. Час до часу перекидалися незначучими замітками про сторонні річи і вдавали, немов вони їх цікавили. Сиділи тихо й діти згорнувшись у кутку кушетки. Дівчинка вже дрімала.

— Йшлиб ви, діти, спати, — звернулася до них Марія Олександрівна, — пізно вже... Ходіть, я вас заведу...

— Я не хочу ще, мамо, — озвався хлопець. — А Оля і тут спить.

— Про мене, не буду силувати.

Вввійшла служниця й сказала, що трьох молодих селян бажають бачити пана.

— Певно мобілізовані? — догадався Паволоцький. — Просіть їх сюди.

Служниця вийшла, а за хвилю ввійшли делеґати. Звиталися.

— Добрий вечір і вам, хлопці, — привітно відповів господар. — Сідайте, розповідайте, з чим прийшли. Сідайте, — повторив, бачучи, що селяни не рішаються сідати.

— Ніяково нам сідати, ваше високоблагородіє! — сказав Кузьменко. — Дякуємо вам.

— Що то за ніяково? Ось примощуйтесь, де кому вигідніше, на софі, або на стільцях. Тут же не військо ще... — припрохувала Марія Олександрівна. Делеґати сіли.

— А високоблагородіє ви лишіть на далі, — сказав Паволоцький встаючи. — Вже на службі матимете кого титулувати. А поки що зовіть, коли хочете по ранзі, або по назвищу, як між сусідами поводиться. Чого ви собі бажалиб? Бо думаю, що без потреби ви не прийшлиб так пізно.

Нас, пане ротмістре, прислали мобілізовані. Хотіли прохати вставитись за нас у воїнського начальника, може попризначував би нас гуртами по частинам, — Пояснив Петро.

(Дальше буде).

ІСТОРІЯ БУДОВИ ПАМЯТНИКА Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ В КИЄВІ

II.

Хто заробив на цьому підприємстві?

Дальше переповідає Ор. Левицький про будову памятника таке:

Коли вже вибрано площу під будову памятника Хмельницькому перед Софійським собором, Микеша виготовив бронзовий модель памятника і привіз його до Киева. Він теж подав комітетови детально виготовлений рахунок коштів і будування памятника на 145,-200 рублів. Коли комітет перестрашився такими коштами, Микеша опустив суму 49,500 рублів і зажадав 95,7000 рублів. Порушений такою великодушністю артиста комітет теж не хотів бути невдячним і зараз почав просити князя Дундукова удатись до високого уряду, щоб за такий патріотичний вчинок нагородити Микешу землею. Внаслідок прохання на царський приказ дали Микеші 1,000 десятин державної землі в Катеринославській ґубернії. І оттак, як то кажуть, ні сіло, ні пало, артист зробився поміщиком. Памятник Хмельницькому літав ще попід хмари, а Микеша вже збагатився.

Ще не кінець на тім. Микеша порадив комітетови удатися до морського міністра з проханням пожертвувати тільки міди, кільки треба буде на вилиття памятника і на початку 1873. р. вийшов указ, щоб комітетови видати 1,600 пудів бронзу зо старих гармат, тощо. Та Микеша, маючи повновласть від комітету забрати бронз, навіть не казав перевозити цього металю до своєї робітні, а просто продав його і положив гроші до своєї кишені. Ще й похвалився опісля перед комітетом, що це його діло, як він вжиє матеріял. Водночас розпочав Микеша свою працю виливання фіґур в майстерні адміральства, де виливалися фіґури для державних кораблів і там, познайомившися з управителями, дістав ще окремо бронз на фіґури до памятника Хмельницького. Комітет вніс про те жалобу до міністерства внутрішних справ, але ця жалоба там пропала.

Комітет дуже озлобився на Микешу і зірвав з ним. Навіть контракт із майстернею на вилиття кінної статуї Хмельницького заключив самий комітет окремо і в серпню 1880. р. статуя була вилита й привезена до Киева. Це був час російсько-турецької війни й тому справа проволікалася. Заки призбирано гроші на постумент, на котрім мав стояти памятник, бронзові відливи мусіли ждати на свою чергу. По Києві почали ходити насмішки, що Хмельницького арештовано зате, що він прибув без пашпорту. Появилися знову змагання, щоб памятник не стояв на Софійській площі. І знову справа проволікалася. Колиж в 1881. р. викопали яму на фундаменти, міністер внутрішних справ ґраф Іґнатєв припинив роботу на жадання Святішого Синоду, до якого вплинув протест від київського митрополита проти відступлення місця на памятник на Софійській площі. Комітет мусів опрокидувати протест і виказати, як дійшло до відступлення місця на памятник і остаточно комітет дістав дозвіл на продовжування будови фундаментів на тім місци, яке дарувала київська міська рада, і де він стоїть тепер.

Переповівши докладно ці крутарства, Ор. Левицький кінчить історію будови памятника так:

„В осени 1881. року вимурували високий камяний стовп, поставили на йому кінну статую Хмельницького, накрили її деревляною будкою — та й не знали, що далі чинити. Треба булоб обсипати стовп землею та робити могилу, як проєктовано; але фахові люди, інжиніри та техніки, поміркувавши гаразд над цим проєктом, вирішили, що його не можна здійснити. Прийшлось відкинути гадку про постамент в формі зеленої могили. Натомісць архитект В. Сичуґов вигадав новий проєкт: обложити стовп з памятником не землею, а нетесаним камінням, щой вийшла камяна скеля, тільки в формі могили. І цей проєкт був принятий і навіть стверджений царем, але здійснити його не взявся ні один архитект, навіть і сам автор, бо це, мовляв, дуже складна, мало випробувана робота і потребує великих коштів. Нарешті тойже Сичуґов придумав, замісць камяної могили, обложити постамент тесаними ґранітними плитами так, щоб вийшла четверокутна утята піраміда. Подавши цей проєкт на височайше потвердження, комітет заразже найняв майстрів, які й принялись тесати каміння, що залишилось ще з того часу, як будували в Києві ланцюговий міст, і тепер було подароване на памятник Хмельницькому. Аж тут вийшов царський приказ: будувати постамент для памятника в формі камяної могили з нетесаного ґраніту, згідно з попереднім проєктом. Тепер комітет не знав уже що й казати: одно те, що в його бракувало коштів, а друге — ніхто з місцевих архитектів не брався за таку роботу. Так минув 1883-й і 1884-й роки, і тільки наприкінці 1885-го року обізвався архитект В. Н. Ніколаєв, що може збудувати такий постамент, як що комітет постачить коштів на 12,000 рублів. Його докладний проєкт і общот був провірений технично-будівничим комітетом при міністерстві внутрішніх справ, і за тим, згідно з ухвалою Державної Ради, 4. березня 1886. р. вийшов царський наказ видати з казни 12,000 рублів на докінчення будови памятника Хмельницькому. В осени тогож року Ніколаєв розпочав роботу, а 11. липня 1888-го року памятник був уже й посвячений. Підчас цього свята голова комітету Юзефович відібрав в нагороду чин дійсного тайного совітника, архитект Ніколаєв — орден, а самого Микешина забули навіть запросити до участи в посвяті його художнього твору".

Додамо ще кілька слів про кошти, які були ужиті на будову памятника Хмельницькому. Загальна сума зібраних жертв (разом з процентовим до неї прибутком) трохи не доходила до 45,000 рублів, та з державної каси було додано 12,000 рублів, а всього пішло на будову памятника до 57,000 рублів. Як бачимо, ці кошти прямо мізерні, коли порівнати їх з тим, скільки коштували інші памятники, збудовані в Києві в пізніші часи. Крім грошевих жертв, були й матеріяльні, але з них пішло в ужиток тільки каміння, з царського дозволу подароване київським кріпостним інжинірним урядом; а та мідь, що її було подаровано з морських складів, пішла марно.

„Про артистичну вартість памятника Б. Хмельницькому трудно судити, бо він лишився не докінченим, і постамент до його прироблено абияк, на швидку. О скільки нам траплялось чути й читати про такий присуд, фахові знавці високо оцінюють кінну статую Хмельницького, як справжній художній твір; але цього ніяк не можна сказати про незграбний постамент — невдалу камяну проскуру, яка має гарний вигляд тільки влітку, коли вся вкривається зеленим плющем".

(Кінець).

ВІДВІДИНИ ДЕ ҐОЛА В АМЕРИЦІ.—Французький ґенерал Де Ґол, що все стояв за боротьбу французів проти німецької акупації, відвідав оноді Злучені Держави. На світлині: Де Ґол, стрінувся вже в Білому Домі з президентом Рузвелтом і витається зо секретарем скарбу Генрім Морґентавом. Між ними секретар стейту Кордел Гол, поза ними пані Бовтинґер, дочка президента Рузвелта.

Образки з Гітлерової Европи

(Докінчення зо сторони 2-гої)

ю і велику кількість амуніції. Націсти вбили 1,200 партизан, а около 2,000 забрали в неволю. Розуміється, що вони також понесли тяжкі втрати, бо партизани — хоч мало мали зброї — так відважно билися, що німці втратили найменше кілька сот вояків. Потому зі злости німці вішали цивілів.

Зогляду на те, що у Франції заводиться на революцію, німецький уряд видав приказ, аби німецькі жінки і діти вертали до Німеччини. Повернувший з Франції швайцарець оповідає, що йому тяжко було дістатися до швайцарської границі, бо, перше, транспорт так здеморалізований, що тепер взагалі тяжко поїздом дебудь дістатися, а друге, якщо найдеться який поїзд, то він переповнений німецькими жінками, дітьми і туристами, що вертають додому.

На запит, як французький нарід реаґував на інвазію, подорожний сказав, що зразу французи не вірили, аби інвазія так скоро вдалася, бо їм вбивано в голови, що Аліянти не будуть всилі розбити сталевого муру і, що не зможуть без труду вдертися до европейської фортеці. Але як війська Обєднаних Держав висіли на французьке побережжя, систематично розбивали одну фортецю за другою, то з часом французи переконалися, що німці не є аж такі сильні, аби їх не можна розбити. Чим дальше Аліянти поступають в глуб Франції, тим більше нарід набирає відваги до боротьби з наїзником.

В многих околицях члени підземних товариств рахуються на сотні тисяч і коли Аліянти вдруться до середини Франції, то можна сподіватися великих подій, бо тоді не буде одного французького патріота, який не робив би щось, щоби скрутити голову націстській гидрі. Особливо молодь і члени французької армії, яких багато находиться між партизанами.

Німецька команда це дуже добре розуміє і вже приготовляється до боротьби з французьким народом. Німці зорґанізували спеціяльні полки до боротьби з партизанами і призначили до того велику кількість военних літаків.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

САВТ ДІРФІЛД, МАС.

Золотий Ювилей У. Н. Союзу.

Заходом від. 52, 199, 207 і 253 У. Н. Союзу, відбулося тут 11. червня ювилейне свято, на котре прибули члени вище згаданих відділів, щоби звеличати свято і пошанувати память і заслуги тих перших піонірів, котрі заложили У. Н. Союз. В годині 10. рано почалась Служба Божа, котру відправив о. д-р А. Редкевич і виголосив проповідь про У. Н. Союз, про його довголітню працю в Америці і в Канаді і згадав про перших піонірів, котрі працювали без жадної винагороди для нашої орґанізації. По Службі Божій відправилась панахида за померших членів У. Н. Союзу.

По богослуженнях, всі пішли до церковної галі, як діти одного Батька-Союза до святочного обіду. По обіді предс. комітету В. Гудима відкирв ювилейне свято, привитав членів і гостей, а на першого промовця попросив гол. радного У. Н. Союзу, М. Давискибу. Він говорив до старших по українськи, а до молоді по анґлійськи. Промовець підніс значіння 50-літнього ювилею, згадав про перших піонірів, як от о. Грушку, одного з основників У. Н. Союзу і закликав вступати в члени до такої сильної орґанізації, що має 42,000 членів і сім і пів міліонів майна.

Святочну промову виголосив гол. секр. У. Н. Союзу, Д. Галичин На вступі сказав, щоб розуміти теперішність, треба знати минуле; згадав цілу історію У. Н. Союзу від тих перших піонірів і їх праці: як вони закликували в „Свободі" вступати в члени У. Н. Союзу, і про розвиток за 50 років, тут в Америці-та і в Канаді. Згадав за допомогу рідному краеви, потім $7,000,000, виплачених членам як запомогу грошеву допомогу українським студентам і дари на просвітні цілі.

На закінчення промовець сказав, що найкращим дарунком в ювилейнім році буде, як ми приєднаємо як найбільше нових членів для Батька Союзу.

Третим промовцем був гол. орґанізатор А. Маланчук. Він пригадував, що це таке своя орґанізація і чому ми повинні до своєї рідної орґанізації належати; наводив факти, що як то один син писав з фронту до свого батька і докоряв йому за виховання, що він не знає якої він народовости, бо той батько не належав ані до своєї орґанізації, ані до церкви і так виховав сина. На закінчення сказав промовець, що як ми всі підемо до одної сильної орґанізації, то через сильну орґанізацію поможемо Україні стати вільною і незалежною.

Ще раз забрав голос гол. радний Давискиба і попросив всіх присутних, щоби зложили жертву на Амер. Ч. Хрест.

Жертви зложили: по $2; Ф. Білий, М. Мельник; по $1: Д. Харко, В. Гудима, Н. Давискиба, С. Вавришин, І. Процишин, Д. Хрупалик, Г. Залужний, А. Бутинський, Й. Доскоч, В. Коваль, М. Пукіш, Кат. Хамулка, І. Рабець, А. Гринишин, Ст. Клемик, Анна Рабець, Р. Намака, А. Вінічак, І. Андрусик, Й. Фуйчак, І. Буцяк, Д. Галичин, Н Кметь, І. Приступа, Кат. Мельник, Кат. фуйчак, І. Олійник, Д. Ковальський, Т. Хрупалик, П. Павлів, П. Пилипів, Т. Заячківський, Л. Намака, Т. Андрусик, Гр Чаплій; М. Столяр 75 ц., а по 50 ц.: Н. Рева, Г. Котович, Д. Мішаловський, М. Федорів, І. Шило, К. Боровська, Й. Фуйчак, мол.; дрібними $3.45. — Разом зложили на А. Ч. Хрест $46.70. — Доходу з бенкету було $44.29. — Загальна сума $90.99.

Ювилейний Комітет розділив гроші на такі цілі: А. Ч. Хрест $30; на Український Конґрес $15; на „Свбодоу" $15, на Сиротинець в Флядельфії $10, на Вищу Школу в Стемфорді $10, на місцеву церкву $10.

По скінченню промов гол. секр. Д. Галичин, гол. радний М. Давискиба, гол. орґ. Маланчук і відділові урядники мали наради в справі орґанізування нових членів до У. Н. Союзу. Урядники, кожен окремо висказували свої думки, щоби разом з гол. орґ. Маланчуком посилити орґанізаційну працю в ювилейнім році.

Предс. В. Гудима подякував гостям і членам, а закінчено свято гимном „Ще не вмерла Україна.

Д. Хрупалик, секр.

НАНТИКОК, ПА.

Подвійне свято.

Дня 21-го травня обходила громада в Нантикок подвійне свято, а це день Матері і приняття колишнього свого члена, нововисвяченого о. Н. Бабака. Службу Божу цеї неділі відправив о. Бабак, першу в своїм родиннім місті. Місцевий парох, о. Бартіш, повитав молодого священика в зворушуючій проповіди, а по богослуженню приходили довгим рядом громадяни, щоб повитати свого „сина" і одержати благословення.

Наступила програма в честь Матері. До церковної галі зійшлися громадяни на обід. В кількох коротких актах представили шкільні діти долю матери, а о. Бартіш в своїй промові пояснив значіння Дня Матери. Професор Г. Герман говорив на тему української матери в ріднім краю і в Америці, звернув увагу на діти, що рішать про долю або недолю матери. Зокрема він дав признання матерям в Нантикок за примірне виховання дітей, вказуючи на родину Бабаків. Покликаний до слова о. Бабак подякував присутним гостям за це, що приймили його як свого сина, та висказав жаль, що не бачить своїх давних товаришів, що служать на війні. В своїй промові о. Бабак виявив, що знаменито орудує українською мовою, а це є рідким явищем навіть між священством родженим в Америці.

Слід додати, що родина Бабаків є знана в Нантикок з активної участи в орґанізаційних справах до часу, коли перенеслася до Гемтремк. Під цю пору три сини служать на війні, а четвертий, о. Никола Бабак виходить з семинарії в Стемфорді, Конн..

Гість.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

КИЇВ-МОСКВА-ВАРШАВА.

Як подає „Український Голос", що виходить у Виніпеґу, в Канаді, в виніпеґськім польськім тижневику „Час" з 21. червня появилася була цікава стаття про українсько-польський спір канадійського поляка Леона С. Ґарчиньского.

Ґарчиньскі признає, що поляки досі помилково гляділи на українське питання. Вони виходили з заложення, що українськими землями може Польща ділитися з Росією, не оглядаючися на волю населення. З такого самого становища гляділи вони на білоруське питання. У відношенню до білорусинів Ґарчиньскі приходить до висновку, що поляки не мусять зміняти свого станоища, але у відношенню до українців мусить у них зайти переміна. Українці стали тепер важним чинником і тому треба рахуватися з тим, що вони думають. Отже треба полякам шукати дороги, на яку українці моглиб згодитися.

Для українців сьогодні є два гасла: Самостійність і соборність. Для соборности українці моглиб пожертвувати незалежністю, колиб на це зайшла потреба, або пожертвувати соборність для незалежности. Очевидно лише до такого часу, аж поки українці не малиб спромоги осягнути оба ідеали. Польща досі не обіцяла українцям ні одного ні другого, а Москва хоч обіцяла українцям соборність. Поляки повинні змінити свою політику супроти українців, щоб прихилити ураїнців до себе. Тепер поляки не всилі запропонувати українцям нічого більше, як частинну волю (волю на частині української території), одначе й цього досі польський уряд не зробив.

Тепер вже крайна пора, щоб поляки застановилися над наладнанням добрих взаємин із сусідами, пора закінчити спір справедливо й мудро. Як Росія, так і Польща повинні признати права українцям і лишити їм спромогу самим сказати, чого вони хочуть. Залагодження справи з поминенням волі українців не вийде на добро ні Росії ні Польщі. Згода й співпраця словян, в першу чергу поляків, українців і москалів може стати основою тривалого миру. Союз Київ-Москва-Варшава — це булаб найкраща розвязка як для Росії й Польщі, так і для України.

Подавши зміст статті Ґарчиньского, „Український Голос" додає від себе запит: „Чи не запізно вийшов з таким поглядом Ґарчиньскі?".

Як жартобливі люди дають собі раду з жартами?

Перед одним американським письменником, знаним із свого таланту говорити жарти, жалувався його приятель, як то тяжко треба платити за розголос чоловікови, про котрого люди довідалися, що він говорить жартом. Каже приятель: „Все одно, хочеш чи не хочеш, мусиш стрічним людям говорити жарти".

Відповідає письменник: „Знаю, як важко за це треба платити. Звичайно платимо тільки, що як нам не стає жартів, мусимо їх красти".

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

Не жартуйте з сонцем

В культі бога сонця у наших прадідів крім хвали було трохи й страху. І не без підстав, бо ласкаво пригріваюче сонце може й добре припекти так, що ті „ласкаві пестощі" можуть нас дорого коштувати, особливо коли хтось поводиться з сонцем собі „за пані-брат" — тоді помста сонця може бути жорстока. У цьому напевно переконалася неодна і неодин з тих, що ось тепер відбувають своє дозвілля десь над морем, чи опалюються десь у саді чи хочби й на бальконі.

Небезпеки соняшних купелів не завжди однакові і наслідки залежатимуть від того, чи хтось має відпорніший чи менш відпорний організм на впливи соняшного проміння. Очевидно, що найнебезпечніше опалювання для людей з міста та ще й таких, що мають білу ніжну шкіру.

Льокальний соняшний удар тобто такий, що поражує лише якусь частину тіла, більш неприємний, ніж небезпечний. Спалення місцеве болюче, бридке і може залишити на довго негарні рани та згоїни, але назагал таке спалення лічується досить легко і само собою.

Загальний соняшний удар дуже прикрий, і нераз навіть смертельно небезпечний. Висота гарячки аж до втрати притомности, мізкові забурення — це дуже часті наслідки надто великого кокетування сонця. Особливож обережними з сонцем мусять бути люди хворі на нирки чи туберкульозу. Нераз ця остання ще у скритому стані саме й розвивається прискорено під впливом сонця. Ось чому матері, що дбають не тільки про свою красу, але в першій мірі про здоровля своїх дітей, мусять дуже уважно й обережно привчати дітей до соняшного проміння, а ще особливо, коли вони свідомі того, що дитина має нахил до грудних недуг.

Краще запобігти ніж лікувати наслідки надто гарячої приязни сонця, тому беріть соняшні купелі обережно, привчаючи поступнево шкіру до соняшного проміння. Побути першого дня з пів години на сонці зовсім вистачить, але при тому хай ця півгодина буде десь коло девятої години рано, а не коло дванацятої вполудне. Як ви бльондинка і маєте ніжну й суху шкіру, то підготовте себе наперед до соняшних купелів тим, що заживайте якісь спеціяльні ліки, які мають багато заліза та їджте також страви, що в них того складника багато. Їджте шпінак, яйця, волову печінку, повновартісний хліб.

Не лежіть ніколи довго нерухомо на сонці, а вже, борони Боже, не засніть на сонці. Хоч які вас ліньки розбиратимуть, переверніться від часу до часу, а ще, краще зробіть кілька гімнастичних вправ. Це розрухає ваш обіг крови і тоді впливи надто сильного соняшного проміння значно ослабнуть.

Також в часі опалювання пийте багато чи то води чи квасного молока чи чого іншого, але очевидно не алькоголю, бо це тільки погіршилоб ваш стан.

Вмійте добре вдягнутися, щоб опалювання було рівномірне й відповідне. Довга спідничка чи піжама, легка блюзка з довгими руккавами, до того далеко більше вам доможуть ніж навіть охоронні креми, які тоді, як шкіра пріє тратять свою охоронну здібність.

Коли вже станеться нещастя і хтось з ваших близьких дістане соняшний удар, подбайте про якнайскоршу лікарську допомогу, а тимчасом перенесіть хворого до холодної кімнати, давайте багато пити, на голову найкраще дати мішок з ледом, або бодай зимні оклади. Спалену шкіру треба мастити товщем. Дуже добре поможе така мішанина: помада з окисі цинку та евкаліптусовий олійок і на те тальковий пудер.

Жебрачка з Марсей

На людній, одній із головних марсейських вулиць можна було побачити кожного дня жебрачку в чорних окулярах, з палицею в руці. На грудях висів напис такого змісту:

„Сліпа, яка втратила зір унаслідок автомобільної катастрофи, не має ніякої платні й голодує разом із дочкою. Прошу батьків і матерей чимнебудь спомогти мене".

Убогій давали люди щедро датки... Вечером вона заходила до сусідньої каварні й міняла цілоденну милостиню на 50-франковий, іноді й на 100-франковий банкнот. Це тривало до тієї пори, доки поліція не дістала анонімного повідомлення такого змісту:

„Сесіль Рур зовсім не сліпа. Вона багата жінка, яка галапасує на людській доброті й довірливості".

За „жебрачкою" почали добре стежити й вислід слідства був справді неожиданий. „Убога" мала справді знаменитий зір; її муж був професійним учителем і давав лекції фортепіяну і французької мови. Сесіль мала в Марсей розкішне й багато вивіноване мешкання, в якому замісць дочки держала аж чотири собаки.

Підчас слідства вона заявила, що стала жертвою зависних сусідів. Її муж тепер не заробляє і їм не стає на життя...

— А тому, що своєчасно я сама давала чимало вбогим, я рішила, що тепер у свою чергу маю теж право звернутися за допомогою добрих людей.

Імовірно поліція була тієї думки, що вона не мала цього права і „сліпу вбогу" арештували.

Король з Бофало на Балкані.

Яких 10 літ тому поїхав громадянин міста Бофало, з стейту Ню Йорку, в подорож по Европі. Його імя було Джеймс І. Кінг. Коли прибув на Балкан, заїхав до невеликого міста й замешкав в тамошному готелю. На його здивування вечером під його вікнами почала грати банда, а люди почали викрикувати „живйо!". Заінтересований цими окликами, вийшов американець на бальокон і там побачив велику громаду людей, які поскидали капелюхи з голови й почали ними вимахувати на його честь. Не розуміючи, що це значить, він нагло подався до своєї кімнати, та тут побачив двох поважних громадян, вбраних у чорні фраки. Він висмикнувся споміж них і побіг до управителя готелю, щоб зажадати виясненння.

Менаджер вклонився низько й пояснює запитом: „Алеж Достойнику, чиж Ви не є великим володарем?".

Ще більше здивований питається американець: „Звідки Вам прийшло це на думку?"

Відповідає управитель готелю. Таж Ви виразно підписалися: James I. King of Buffalo, N. Y.

Сповнив його бажання.

Шофер, що заскоро їхав автом, станув перед судом обвинувачений за швидку їзду. Після переслухання свідків питається судля шофера: „Щож маєте сказати на своє оправдання"?

Відповідає шофер: „Я хотів би бути в такім місці, де нема полисменів".

Потішає його судля: „Згода! Дістанете 30 днів арешту за надто швидку їзду".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ОЛИФАНТ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 16. липня, зараз по Сл. Божій, де звичайно. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на означений час і вислухати піврічного звіту. — Уряд.

ЙОНГСТАВН, О. — Піврічні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 274, відбудуться в неділю, 16. липня, в год. 2. пополудні. Обовязком кожного члена є прийти, бо є важні справи. Буде звіт урядників і контролі, та треба вибрати касієра. Просимо членів прийти і взяти свої чеки дивіденди з У. Н. Союзу. — М. Володащак, предс.; П. Сильчак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, відбудуться в неділю, 16. липня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній на Калич. Просимо всіх членкинь прийти на ці збори і забрати свої чеки дивіденди з У. Н. Союзу. — За уряд: Марія Ліско, предс.; Параня Різун, кас.; Катерина Габрівська, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 16. липня, в год. 2. попол., в льокали У. Н. Дому, 237 Гови Еве. Просимо всіх членів прийти на означений час, щоб збори довго не затягались в літню пору. — П. Головачук, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в суботу, 15. липня, в год. 7:30 ввечір, в салі У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на означений час. Урядники і контр. комісія дадуть звіт за 2-гий квартал, як також є дуже важні справи до полагодження. — За уряд: П. Сташко, предс.; І. Пілат, кас.; С. Могила, фін. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в суботу, 15. липня, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти і вислухати піврічного звіту урядників. Нагадуємо довгуючих членів, щоб прийшли і заплатили свою належитість. Також просимо не забувати за приєднування нових членів. — За уряд: М. Косоноцький, предс.; С. Гріца, кас.; Н. Пігура, фін. секр.; А. Бусько, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 16. липня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Дому, 181-183 Фліт ул. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження, і заплатити свої вкладки до У. Н. С. і Тов. Січи. Секретар роздасть чеки дивіденди від У. Н. Союзу. Просимо привести з собою знайомих, щоби їх вписати в члени У. Н. Союзу, бо наша квота в ювилейнім році ще не виконана. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N.J.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 16. липня, в годині 2. пополудні, в звичайнім місци. Уряд просить членів явитися на збори, бо заразом відбудуться піврічні збори і є важні справи до полагодження. — За уряд: Ю. Загвоцький, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться 15. липня, в годині 7. ввечір, в гали 74 Герис Еве. Обовязком кожного члена є явитись на ці збори. — С. Бардачевський, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 16. липня, в год. 12:30 в полудне, в шкільній церковній салі св. Володимира, 1944 В. Ірі вул. На ці збори просимо кожного члена прийти і забрати собі чека дивіденди з У. Н. Союзу. — Уряд.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 16. липня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали, 127 Парк ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо контроля буде здавати піврічний звіт. — П. Воляник, предс.; К. Стасюк, кас.; М. Сампара, секр.

ГВАЙТСТОН, Н. Й. — Тов. Просвіта, від. 129, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 15. липня, о 8. год. ввечір, від ч. 149-20 — 9. Еве. Обовязком всіх членів є прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару згідно зо статутом. — М. Баран, предс.; М. Бринь, кас.; М. Дзярський, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Потільська Січ, від. 8, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 16. липня, в год. 2. пополудні, в гали Укр. Гор. Клюбу, 13 Вашингтон ул. Просимо членів прийти і забрати чеки дивіденди з У. Н. Союзу. — В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 15. липня, в годині 8. ввечір, в домі 122 Ліберти вул. Просимо всіх членів прийти на збори, де будемо роздавати чеки дивіденди з У. Н. Союзу. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 15. липня, в годині 8. ввечір, в галі 675 Савт 19. ул. Обовязково кожний член має прийти на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Буде роздання чеків дивіденди з У Н. Союзу. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

ФРАНЦУЗИ ПОМАГАЮТЬ АЛІЯНТАМ. Французьке цивільне населення находить працю при аліянтських військах у Нормандії. На світлині, група французів помагає сортувати амуніцію при одному з великих магазинів зброї на прибережному підмістю.

ТАРЗАН, ч. 1003. Дорога небезпеки.

Як ніч запала, Тарзан побачив, що це неможливо продертися крізь лінії аскарів, що оточували табор.

Одначе загороди слонів ніхто не стеріг, бо Ферет видно не сподівався, аби хтось міг туди прийти.

Тарзан переліз через огорожу й спустився між звірів.

Один слон побачив повзаючого чоловіка й люто підняв трубу, аби вдарити його.